

[Tove Jørgensen]

hænger nok sammen med kristeligt folkepartis almindelige opfattelse af kønsrollefordelingen, og det skal jeg ikke kommentere yderligere, det vil blive en helt anden debat.

Fru Alice Hedegaard var delvis positiv, men havde visse betænkeligheder, som jeg også fornemmer nærmest drejede sig om det økonomiske.

Hr. Tyroll havde en kommentar til vores forslag, som delvis var positiv. For det sidste punkts vedkommende, vores del C, kunne jeg ikke rigtig finde ud af, om det var en gennemgang af VS' forslag eller en kommentar til DKPs forslag, for det blev lidt blandet sammen. Det kunne opfattes som en konkretisering af DKPs forslag, sådan som det ligger, men det virkede nu snarere, som om det var en oplæsning af VS' debatoplæg. Men jeg tror, at vi et langt stykke ad vejen er enige, og derved skulle det også være muligt i hvert fald med venstrefløjens stemmer at få et betydeligt bedre barselshvileforslag frem end det, der ligesom er lagt op til i de radikales forslag.

Formålet med DKPs forslag om en barselshvile er, som det fremgår af teksten, en sikring af fødende kvinder og spæde eller nydopterede børn. Det er DKPs opfattelse, at en lovgivning for denne afgrænsede gruppe må følges op af en lovgivning for familier med børn. Vi er derfor positivt indstillet over for en række af de forslag, der stilles i barselshvilebetænkningen, og som går ud over de rammer, som vi opstiller i vores forslag. Vi finder dog, at der i den afgrænsning, som betænkningen sætter, mangler et naturligt krav om gratis daginstitutioner, men det vil jeg lade være i denne omgang.

Vi sagde det ved førstebehandlingen i sidste samling, og vi vil gerne gentage det nu: vi finder, at de problemer, der opstår under kvinders graviditet den sidste tid før fødslen, og de problemer, der opstår i forbindelse med det spæde barns pasning og amning, samt problemerne ved hele kvindernes beskæftigelses- og uddannelsessituation i forbindelse med moderskab er så væsentlige, at de må løses på én gang og løses nu. Vi ved, at der er omkostninger forbundet med vort forslag, men det er der også ved at undlade at sætte ind.

En række undersøgelser i den senere tid har bekræftet behovet for forslag af den art, som DKP fremsætter, og det er blevet vist

både ved undersøgelsen på Bing & Grøndahl og ved de to undersøgelser ved Skt. Josephs Hospital, som vi tidligere har refereret til. I øvrigt er flere af bilagene i betænkningen en bekræftelse af, at vort forslag er nødvendigt og rimeligt. Endelig vil jeg fremhæve, at hvis der ikke bliver tale om 100 pct. dækning af indtægtstab, så vil store befolkningsgrupper ikke have råd til at benytte sig af ordningen, og det er samtidig de befolkningsgrupper, der har det største behov.

(Kort bemærkning).

Karen Thurøe Hansen (KF):

Det skal være en ganske kort bemærkning til fru Tove Jørgensen.

Jeg kan berolige fru Tove Jørgensen med, at de konservative ved tidligere forslag om barselorlov har vist velvilje med hensyn til at få forbedret lovgivningen. Der er jo heller ingen, der siger, at regeringsforslaget, der kommer i næste samling, slavisk vil følge den betænkning, vi har fået. Jeg håber, at vi til den tid ser et godt og fornuftigt forslag til barselorlov og ikke overbudspolitik, hvad jeg vil tillade mig at kalde fru Tove Jørgensens forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændret byrdefordeling mellem stat og kommune) [af Tove Jørgensen (DKP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 46. Fremsat 17/10 78).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg gør opmærksom på den omdelte rettelse på blad nr. 152.

Socialministeren (Erling Jensen):

Lad mig til det foreliggende lovforslag gøre en række bemærkninger.

Til forslaget om, at der bør stilles uddannelsesmæssige krav til de personer, kommunerne anvender i vejledningsarbejdet, skal jeg oplyse, at det i bistandslovens § 29 er fastsat, at der i vejledningsarbejdet skal anvendes personer, der i kraft af deres uddannelse eller tidligere virksomhed har særlige forudsætninger for dette arbejde.

Jeg skal også henvise til, at det i socialministeriets cirkulære af den 9. oktober 1976 om rådgivning og tilsyn efter bistandsloven er præciseret, at der til ansatte med rådgivningsopgaver må stilles betydelige krav om evne til at komme i kontakt med klienterne og til at skabe sig et objektivt overblik over deres forhold, ligesom vejlederne naturligvis må have et bredt kendskab til de samlede hjælpemuligheder. Det er også i cirkulæret nævnt, at socialrådgivere og personer med uddannelse i en kommunes sociale forvaltning vil være egnede til at varetage disse opgaver, men også personer med andre uddannelser, eventuelt suppleret med praktiske erfaringer i socialt arbejde, vil kunne have tilgængelig viden, der gør dem fuldt ud kvalificerede til rådgivningsarbejdet. Jeg mener derfor ikke, at der er grundlag for at ændre § 29 som foreslået.

Så er der stillet en række forslag af økonomisk karakter.

Der stilles således forslag om, at forældrebetalingen i daginstitutioner nedsættes med 5 pct. Det er et forslag, man kan have megen sympati for, men jeg mener ikke, at der på nuværende tidspunkt er basis for at gennemføre det. Lad mig blot nævne, at hele problematikken omkring vore daginstitutioner, herunder de økonomiske forhold, for tiden nærmere drøftes og behandles af børnekommissionen. Jeg mener derfor, at man bør afvente

resultatet af kommissionens arbejde, inden der tages stilling til et så afgørende spørgsmål som, på hvilket niveau forældrebetalingen bør ligge. I denne forbindelse vil jeg yderligere fremhæve, at det som bekendt for tiden overvejes at gennemføre en forhøjelse af indtægtsgrænsen for fripladser i daginstitutioner.

Der stilles også forslag om, at refusionsprocenten for kommunerne forhøjes fra 50 til 75 pct., og om at ophæve adgangen for ministeren til at fastsætte maksimumsbeløb for størrelsen af de udgifter, kommunerne kan anmelde til refusion af udgifterne ved de kommunale institutioner.

Disse forslag er, som det også fremgår af lovforslagets bemærkninger, en genfremsættelse af et tidligere forslag, og jeg finder derfor ingen anledning til igen at gå ind i en nærmere debat om disse spørgsmål.

I forslagens bemærkninger er endvidere nævnt, at man ønsker, at også kommunernes administrationsudgifter ved loven skal kunne anmeldes til refusion.

Dette er ikke en ny tanke, og problemet blev drøftet i forbindelse med behandlingen af bistandslovforslaget. Når man dengang afviste denne mulighed, hang det bl. a. sammen med, at det måtte forudsættes, at der formentlig ved lov eller administrative forskrifter skulle fastsættes nærmere regler for tilrettelæggelsen af rådgivningsvirksomheden og nærmere kriterier for, hvorledes disse udgifter skal udsøndres fra almindelige administrationsudgifter. De betænkeligheder, som dengang gjorde sig gældende, er fortsat eksisterende, og jeg må derfor afvise forslaget.

Om lovforslaget som helhed skal jeg slutelig kun sige, at jeg erkender, at på nogle punkter er forslagens intentioner også mig sympatiske, men det er imidlertid nøjagtig de punkter, der allerede behandles andetsteds, og på den baggrund skal jeg anbefale, at forslaget afvises.

Grete Hækkerup (S):

Socialministeren har jo ret så nøje gennemgået lovforslaget, og jeg kan da meddele, at den socialdemokratiske gruppe er enig i ministerens bemærkninger.

Principielt må jeg sige, at forslaget om ændring af § 29 om uddannelseskrav til de personer, der skal udføre vejledningsarbejdet,

[Grete Hækkerup]

kan vi ikke tiltræde. Forslaget siger nemlig, at uddannelsen skal svare til socialrådgiveruddannelsens indhold og omfang. De nugældende regler siger, at der skal anvendes personer, der i kraft af deres uddannelse eller tidligere virksomhed har særlige forudsætninger for arbejdet, og vi vil ikke medvirke til en indskrænkning af anvendelse af kvalificeret arbejdskraft.

Forslagene om ændring af §§ 73 og 133 er af økonomisk art. For § 73's vedkommende drejer det sig om en nedsættelse af forældrebetalingen. Børnekommissionen arbejder for tiden med dette spørgsmål, og jeg har forstået, at man snart kan forvente resultatet af denne undersøgelse. Jeg finder det derfor rigtigst, at vi afventer børnekommissionens betænkning. Dog ligger det jo sådan, at der for tiden er overvejelser i gang om en forhøjelse af fripladsgrænserne.

For § 133's vedkommende drejer det sig om det, som dækkes af forslaget undertitel, nemlig ændret byrdefordeling mellem stat og kommuner. Det kan vi ikke tiltræde, og som begrundelse herfor skal jeg blot henvise til de økonomiske konsekvenser heraf.

Det samme er tilfældet med hensyn til forslaget om ændring af § 136, så man ophæver maksimumsbeløbet for størrelsen af de udgifter, hvoraf statens tilskud beregnes.

Jeg skal altså på den socialdemokratiske gruppes vegne afvise lovforslaget.

Pilgaard Andersen (FP):

Dette lovforslag tager sigte på at forøge statens direkte andel af udgifter, hvor den ene part bevilger og den anden part bare skal betale uden at få nogen direkte indflydelse på, hvad pengene skal bruges til. Fremskridtspartiet mener, at det er forkert.

Lad mig derefter se på lovforslagets enkelte afsnit.

Med lovforslagets § 1, nr. 1, tilsigtes en ændring af § 29, så det skal være en bestemt kategori, nemlig socialrådgivere, der vejleder klienterne på socialforvaltningerne. Til vejledning på socialforvaltningerne har vi brug for nogle mennesker, der har en praktisk kunnen, og som også har en vis indsigt i, hvordan det ser ud på arbejdsmarkedet. Der mener vi altså udmærket godt, at man både kan bruge bankuddannede, jurister og fagligt uddannede med en praktisk kunnen. Vi me-

ner, at det er en meget, meget stor fordel ved vejledningen af klienterne. Det er helt urimeligt at give pædagogerne eneret på at beklæde disse stillinger, fordi samfundet har været så tåbeligt at uddanne flere, end vi har brug for efter denne lov, og ligeledes ved denne lov har skabt et behov.

Det er ikke fremskridtspartiets opfattelse, at vi skal sænke forældrebetalingen på daginstitutionerne fra 35 til 30 pct. og fra 25 til 20 pct. Fremskridtspartiets opfattelse er, at forældre selv må betale for deres børn på daginstitutioner. Det kan ikke være samfundets opgave at klare de problemer. Det er forældrene, der skal opdrage børnene, ikke samfundet. Vi mener, at det er forkert, at pædagogerne, som sådan set er blevet håndlangere for staten, har denne indflydelse på børnene. Vi mener, at der er en fare ved at lade pædagogerne overtage børneopdragelsen.

En forhøjelse af refusionen fra 50 til 75 pct. vil betyde, at en lang række kommuner vil oprette nye institutioner, hvorved de pådutter staten nogle udgifter, som den ingen indflydelse har på. Kommunalbestyrelsesmedlemmer vil nok i mange tilfælde give efter, når det ikke har den samme betydning for udskrivningsprocenten. De udgifter, det vil medføre for kommunerne, vil jo blive væsentlig mindre, og derved vil der være stor fare for, at de vil give efter. Der mener vi igen, at det er urimeligt, og at det kan skabe et udgiftsbehov i kommunen.

Når DKP vil oprette de 30.000 nye daginstitutioner og ligeledes vil skabe 5.000 nye stillinger, så er det en meget betænkelig udvikling. Vi ved jo, at ved oprettelse af 5.000 nye stillinger skabes der større omkostninger for det offentlige. Ligeledes er der den skavank ved det, at når vi ansætter nogle mennesker inden for det offentlige, så er det meget, meget vanskeligt at komme af med dem igen. Det er ikke sådan som inden for det private arbejdsmarked: hvis ikke der er brug for dem, så kan de blive fyret på stedet. Vi ser med stor betænkelighed på, at hvis dette lovforslag skulle have muligheder for at gå igennem, så ville det betyde, at der bliver vedtaget nogle faste udgifter.

En ophævelse af maksimumsgrænserne for refusion er også en meget farlig udvikling. Det vil give fagorganisationer større muligheder for at øve pres på det sociale udvalg i de

[Pilgaard Andersen]

pågående kommuner. Det kan også medføre en skæv normering i de forskellige kommuner. Her tænker vi på, hvis der er nogle sociale udvalg, der måske har en politisk sammensætning, så de er mere motiveret for at gennemføre en udvidelse af de normerede stillinger på daginstitutionerne. Derved mener vi, at der kan ske en skæv fordeling i de forskellige kommuner, hvor vi vil holde igen. Så vi kan under ingen omstændigheder gå med til en ophævelse af maksimumsgrænserne.

Vi kan fra fremskridtspartiet klart sige fra med hensyn til at medvirke til dette lovforslags gennemførelse, da det medfører større offentlige udgifter. Det er et af de områder, vi ikke kan være med til. Der er selvfølgelig en lang række detaljer i lovforslaget, som vi vil se på i udvalget, og vi skal have nærmere belyst, om det er rimeligt.

Henrik Toft (V):

Venstre tager afstand fra lovforslag nr. L 46. Jeg har tidligere haft lejlighed til at sige, at venstre stoler på, at kommunerne administrerer deres opgaver fornuftigt. Derfor vil vi ikke være med til at diktere dem, hvilken uddannelse deres medarbejdere skal have.

Derudover skal jeg kun lidt drillende sige om normeringerne, at der i dag er flere pædagoger ansat i daginstitutionerne end før indførelsen af lørdagslukningen, forholdsvis flere end i Sverige, og i kommunernes planlægning er det forudsat, at der skal ansættes 15 pct. mere de næste 5 år.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Det er kun ca. et år siden, vi sidst behandlede et lovforslag af lignende art fra kommunisterne, og jeg vil meget gerne henvise til, hvad vores ordfører dengang sagde. Det står at læse i Folketingstidende 1977-78, den 10. november 1977, i sp. 1726.

Der er kommet et par enkelte andre punkter ind i dette lovforslag, som vi behandler her i dag, men også disse punkter vil vi tage afstand fra.

Jeg vil gerne lige komme med et par enkelte bemærkninger. Det skal være med hensyn til nye offentlige ansættelser.

Vi er selvfølgelig alle sammen herinde i folketinget interesseret i at nedsætte arbejdsløsheden, men det gøres jo ikke kun ved at

ansætte i det offentlige. Der skal helt andre synspunkter til. Ensretning og statsstyring er jo alfa og omega for kommunisterne. Det konservative folkeparti har den stik modsatte opfattelse, og vi kan ikke støtte dette lovforslag.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg kan fortsætte, hvor fru Karen Thurøe Hansen slap, og sige, at vi heller ikke kan støtte forslaget. Det kunne vi heller ikke sidste gang. Da havde jeg min ordførertale på samme dato, som fru Karen Thurøe Hansen nævnte, men i sp. 1727-1728 – så meget gjorde jeg ud af det sidste gang.

En ændret byrdefordeling ønsker vi ikke, fordi det er noget, der ligger i kommunernes selvstyre. Folk i kommunerne vælger selv deres repræsentanter i kommunalbestyrelsen. De fastsætter så den servicegrad, der skal være i daginstitutionerne, og på baggrund af dette fastsætter man betalingen, og er man ikke tilfreds med det i kommunerne, så vælger man nogle nye næste gang.

Vedrørende vejledningsarbejdet, hvortil der kun skal ansættes socialrådgivere – det må det jo blive, når det skal svare til deres uddannelses indhold og omfang – er jeg nok ikke helt enig. Mange gange viser det sig, at folk med praktisk erfaring, der får en kommunal uddannelse, egentlig er lige så gode, om ikke bedre, til at varetage det.

Hele forslaget ligner lidt den socialpædagogiske pakke, som den forrige socialminister havde luftet lidt skulle fremkomme, men det håber jeg egentlig ikke at den gør.

Det spørgsmål, der rejser sig i forslaget, er jo det, man gik til valg på ved kommunalbestyrelsesvalget sidste gang. Det var jo flere, bedre og billigere daginstitutioner. Her er DKPs endelige sigte i modsætning til det jo gratis daginstitutioner, givetvis med et bestemt sigte, et bestemt pædagogisk sigte, hvor vi har den direkte modsatte principielle opfattelse af, hvad daginstitutioner er; dér betaler man efter evne, og det, der skal foregå i dem, bliver tilrettelagt i nøje samarbejde med forældrene.

Ebba Strange (SF):

Der er temmelig meget historie i det her lille dokument fra Danmarks kommunistiske parti, selv om det ikke fylder ret meget.

[Ebba Strange]

Da vi i sin tid diskuterede bilstandsloven herinde i folketinget, lå der egentlig en aftale om, at når vi var færdige med at diskutere bilstandsloven, når den var vedtaget, så skulle vi have en stor generaldebat om de socialpædagogiske og sociale uddannelser i det hele taget, netop for at følge bilstandsloven op med en uddannelsesdebat om, hvad det egentlig er for uddannelser, vi bør have, eventuelt iværksætte nye, eventuelt forbedre de eksisterende, for at denne bilstandslov kan komme til at fungere efter hensigten ude omkring i kommunerne.

I mellemtiden fik vi så økonomisk krise i Danmark, arbejdsløshed og stramninger både på det ene og det andet område, og det var nok medvirkende til, at vi aldrig fik den uddannelsesdebat.

Men tingene sker jo alligevel, selv om vi ikke debatterer dem herinde i folketinget, og det, der er sket i de år, der er gået, siden bilstandsloven trådte i kraft på uddannelsesområdet, er altså, at der er blevet en mere og mere omfattende tendens til, at kommunerne ansætter kommunalt uddannede, mesterlæreuddannede, mennesker som sagsbehandlere i kommunerne – det seneste udspil omfattende en helt tredje form for uddannelse har vi jo set i Københavns kommune her for nylig – mens socialrådgiveruddannelsen er kommet i lavere kurs, i hvert fald i mange kommuner, angiveligt, efter nogle kommuners udsagn, fordi de er dyrere, de bruger flere af kommunens penge.

Jeg ved ikke, om en eventuel omformulering af § 29 skulle have præcis den ordlyd, fru Tove Jørgensen her foreslår, men jeg er helt enig i de tanker, der ligger bag, nemlig at vi burde interessere os meget mere for, at det var kvalificeret uddannede folk, der varetog det rådgivningsarbejde, der skal foregå.

Der er også meget historie i, at fru Tove Jørgensen foreslår, at, § 133, stk. 2, udgår. Jeg husker alle de debatter, vi havde. Vores nye socialminister svarer naturligvis det, han skal svare, som også blev svaret, dengang vi debatterede det i forbindelse med bilstandsloven, at de ting kan ikke adskilles. Jeg siger, ligesom jeg sagde dengang for mange år siden: jeg tror ikke på det. Selvfølgelig kunne en kommune adskille sin administration fra sit behandlingsarbejde. Det er noget andet, der ligger i det. Men tiden er, det er jo helt tydeligt efter debatten i dag, i hvert fald ikke

inde til at ændre det forhold nu. Jeg håber, det bliver ændret en dag, for jeg tror, det er den eneste mulighed, vi har for at opprioritere det opsøgende, det vejledende og det rådgivende arbejde. Jeg tror på den anden side nok, at også den nye socialminister bliver nødt til at give mig ret i, at de tanker, der lå i bilstandsloven om, at der skulle lægges vægt på forebyggelse og vejledning og opsøgende arbejde, altså ikke er kommet til udfoldelse på den måde, som det egentlig var bilstandslovens fædres tanke. Det skyldes selvfølgelig først og fremmest den store arbejdsløshed, at bilstandskontorerne har fået så travlt med så mange andre ting, men jeg tror altså også, det skyldes, at der er et område her, der er holdt uden for refusionen, og som man derfor ikke har den samme økonomiske tilskyndelse til at opprioritere. Jeg er lige så overbevist i dag, som jeg var i 1976 eller 1974, da loven blev vedtaget herinde, om at det faktisk var dér, man burde sætte ind, for så kunne man i realiteten spare nogle udgifter på et senere tidspunkt.

Med hensyn til de andre ting, der ligger i lovforslaget, så tror jeg nok, socialistisk folkeparti var det eneste parti, der gav de ting nogle venlige ord med på vejen i den betænkning, der blev afgivet af socialudvalget i sidste samling. Vi støtter nedsættelsen af forældrebetalingen for daginstitutioner, sådan som de er beskrevet her, og vi vil godt overveje den ændrede byrdefordeling. Der bliver jo ikke megen grund til det, for der er ingen stemning for det i dette hus. Hvis vi skulle ind i en generaldebat om det, så tror jeg nok, jeg ville anlægge et mere nuanceret syn på byrdefordelingen. Det har jeg gjort ved tidligere lejligheder. Jeg har lige nævnt § 28, som jeg mener skal omfattes af refusionerne, og jeg mener også, at nogle af områderne i bilstandsloven i hvert fald burde have en bedre statsrefusion, f. eks. daginstitutionsområdet, men jeg er ikke sikker på, at jeg uden en meget grundig debat ville sige, at hele bilstandsloven skulle have en 75 pct. refusion.

Med hensyn til de økonomiske beregninger, som kommunisterne har lavet i forbindelse med lovforslaget, så ser de jo meget elegante ud. Man får sparet nogle penge, og så får man dem tjent igen, hvorved der i virkeligheden ingen udgifter er knyttet til forslaget. Jeg er ikke helt sikker på, at de holder. Jeg har ikke regnet dem nøje igennem,

[Ebba Strange]

men de så lidt elegante ud, da jeg læste dem igennem.

Jeg ville ønske, vi kunne få noget af dette igennem, men der er jo ikke meget, der tyder på det.

Alice Hedegaard (DR):

I dette forslag, der også er en genfremsættelse, er der dog kommet flere punkter med. Vedrørende § 29, 1. pkt., vil jeg sige: retsforbundet kan støtte, at dette punkt ændres som foreslået her. Det er meget vigtigt, at bistandsloven kommer til at virke efter hensigten. Det gør den desværre langtfra i alle kommuner nu.

Som det også er anført i bemærkningerne, er der lagt mange nye problemer ud til kommunerne: mødrehjælpen, som var en hel institution med eksperter til at behandle klienterne dér, revalideringscenteret og som et nyt ekstra problem særforborgens udlægning efter den 1. januar 1980. Det vil give et ekstra arbejdspress og vil kræve sagkyndig bistand.

For at kunne varetage alle disse sagsområder må kravet være, at de mennesker, der skal bestride disse poster, har en forsvarlig baggrund og dermed en uddannelse som socialrådgiver eller anden uddannelse, der svarer dertil.

Vi ved vist alle, eller jeg ved i hvert fald, at der i mange kommuner er store problemer, fordi det personale, man har sat på opgaverne, ikke magter dem grundet for ringe uddannelse, ofte kun et 3 måneders kursus, til stor skade for klienterne. Man kan ikke bebrejde de mennesker, der er ansat til dette arbejde, at de ikke magter det, men man kan anklage de kommuner, der ikke sørger for fuldt uddannet personale til dette vanskelige arbejde. Bistandsloven kan sikkert være udmærket, når blot de mennesker, der skal administrere den, til fulde kender den. Desværre er der masser af eksempler på, at den ikke fungerer, som den skal, så her vil vi meget gerne medvirke til at gennemføre en bestemmelse som den foreslåede.

Men hermed er enigheden i dette lovforslag også slut. Vi kan, som jeg redegjorde for ved behandlingen den 10. november 1977, ikke støtte tanken om, at byrdefusionen fra stat til kommune ændres fra 50 pct. til 75 pct.

Ud fra denne betragtning kan vi heller ikke støtte forslaget om ændring af forældrebetalingen til daginstitutionerne, ligesom vi ikke deler DKPs ønske om at gøre disse institutioner gratis for alle børn. Vi mener, at kommunerne, som loven byder, skal sørge for, at der er institutions- eller dagplejepladser, så behovet er dækket. Nu mener jeg helt personlig, at de mødre, der ikke har udearbejde, hvad enten det er ufrivilligt eller ej, så vidt muligt bør passe deres børn selv. Det vil måske også give bedre plads til de mødre, for hvem det er nødvendigt at få deres børn passet.

Jeg skal tillade mig at citere en udtalelse af den svenske forfatterinde og journalist Anna Wahlgren:

»Sandheden er, at institutioner er forbrugsamfundets påfund. Al ideologien er lagt til i misforstået socialisme bagefter.«

Hun er endog erklæret socialist og mor til 6 børn. Men har hun egentlig ikke ret? Selvfølgelig skal vi have børnehaver og dagplejemødre til alle dem, der ønsker det, men giv dog de mødre og børn, der har muligheden, chancen for at være sammen også ud over barselhviletiden – den barselhvile, vi alle så gerne vil have forlænget, netop for at gøre det muligt for mor og barn at være sammen længst muligt.

Tove Jørgensen (DKP):

DKP deler ikke den begejstring for bistandsloven, som især fra socialdemokratiets side lægges for dagen. Især må vi på ny kritisere den forringelse, der lå i overgangen fra retsprincippet til skønspincippet, som har ført til så stor forskelsbehandling af de sociale klienter i de enkelte kommuner.

Et andet problem har været det manglende opsøgende og rådgivende arbejde. Det fungerer stort set ikke, og det skyldes ikke mindst, at personalet på bistandskontorerne har for meget at bestille, og at de ikke altid har den fornødne uddannelse.

Derfor har DKP i genfremsættelsen af forslaget om en ændret byrdefordeling medtaget et forslag om, at administrationsudgifter også medtages i statens refusionsforpligtelse. Vi finder, ikke mindst på baggrund af den udvikling, der finder sted i København, hvor man er begyndt at ansætte bankassistenter og HT-personale som sagsbehandlere, at det er

[Tove Jørgensen]

nødvendigt at få præciseret i loven, at uddannelsen skal ligge på niveau med en socialrådgivers. Det er ikke ensbetydende med, at det skal være socialrådgivere, men at de i hvert fald skal have en uddannelse, der svarer i niveau og indhold til en socialrådgivers.

Social behandling er nu ikke kun et spørgsmål om at række nogle penge over disken. Når særforsorgen fra 1. januar 1980 udlægges, vil der blive stillet endnu større krav til personalets ekspertise og ikke mindst til kommunernes økonomiske bæreevne. Det må derfor være rimeligt at ændre byrdefordelingen, således at staten indgår med en større andel. Ellers er der risiko for, at kommunerne vil skæve for meget til økonomien i hjælpearbejdet. Når særforsorgen udlægges, vil det simpelt hen blive nødvendigt at kigge på maksimumsgrænserne til daginstitutionerne. For hvis ikke personalenormeringerne ændres, så vil det ikke være muligt at optage handicappede i de almindelige institutioner, således som man sagde intentionen var med udlægningen. Men skal det så betales af de andre forældre? Det bliver simpelt hen nødvendigt at se på forældretakster og fripladsgrænser, hvis man hæver maksimumsgrænserne. Det vil automatisk føre til en stigning af forældretaksterne, hvis ikke man nedsætter dem procentvis. Og hvem er det så, der kan benytte institutionerne? Det viser Farundersøgelsen jo med al tydelighed.

Dertil kommer, at de akutte ventelister til daginstitutionerne på ét år er steget med 10.000 pladser, fra 30.000 til 40.000. Det er mere end udbygningen i samme periode, og det er ganske uholdbart, ikke mindst når man tænker på, at ventelisterne i alt nærmer sig 100.000 og fortsat er stigende.

Endelig vil en ændret byrdefordeling inden for hele lovens område langt bedre end en regulering af bloktilskuddene tilgodese kommuner med store sociale forpligtelser. Den analyse, som Kommunernes Landsforening har foretaget, viser stigende udgifter for kommunerne, ikke mindst på grund af de sociale forpligtelser. Med en ændret byrdefordeling kan det ikke længere betale sig for kommuner at eksportere deres sociale problemer til andre kommuner. Det var en af de ting, man kunne opnå, samtidig med at byrderne vil blive flyttet fra de laveste indkomster over til de højeste indkomster.

Vi ved jo fra sidste behandling af forslaget, at det fortrinsvis vil blive skattepligtige indtægter over 200.000 kr., der vil få stigninger, medens alle andre vil få nedsættelser undtagen skattepligtige indtægter på over 120.000 kr., der vil få mindre forhøjelser.

Jeg vil godt lige kommentere de enkelte ordføreres udtalelser.

Socialministeren sagde, at der allerede i § 29 er en regel om, at man skal anvende personer med særlige forudsætninger. Ja men det viser sig netop med den udvikling, der er sket i København, at det ikke er tilstrækkeligt, at der må finde en præcisering sted, hvis vi skal sikre, at niveauet ikke sænkes. En anden ting er, at der ikke er fastsat et tidspunkt for, hvornår de nuværende ansatte skal opfylde det uddannelseskraft, der står i loven. Jeg kan under alle omstændigheder ikke forestille mig, at den uddannelse, bankassistenter får, kan bruges til at vejlede folk i sociale anliggender.

Ministeren nævnte også, at der ikke er basis for gennemførelse af en ændring af forældrebetalingen, men det drøftes for tiden af børnekommissionen, og vi skal afvente, hvad den siger. Så vil jeg håbe, vi ikke bagefter, ligesom med barselhvileordningen, skal afvente en yderligere høring og behandling, således at tingene udsættes til en uvis fremtid, for det er altså nogle ting, der kræver deres løsning inden for en overskuelig tid.

Ministeren ville ikke på ny diskutere refusionsprocent og maksimumsgrænser, og det er jo en skam, eftersom det vil flytte byrderne fra de laveste indkomster over til de højere. Det troede jeg egentlig var noget der stod på socialdemokratiets program.

Med hensyn til at det administrative personale skulle betales gennem refusion, så er det rigtigt, at det er blevet drøftet ved behandlingen af bilstandsloven i sin tid, og at man fandt, at man kunne ikke gennemføre det, fordi man ikke kunne sondre. Det synes jeg ligesom fru Ebba Strange er et højt problematisk argument. Kendsgerningen er, at der er groft underbemandet i en lang, lang række kommuner ud over landet, og sagsbehandlere og andre kan slet ikke klare arbejdspresset. Derfor er det rimeligt med en ændret refusion. Vi skal også tænke på, at de kommuner, der får mange arbejdsløse, er de samme kommuner, som får et lavere skatteprovenu, men det er også de samme kommu-

[Tove Jørgensen]

ner, som får større udgifter over bistandsloven. Det skal altså alt sammen klares inden for det samme lille kommunale system, i stedet for at det blev fordelt over flere.

Fru Grete Hækkerup gentog næsten, hvad ministeren havde sagt, så de kommentarer, jeg kom med til ministeren, gælder også fru Grete Hækkerups indlæg.

Hr. Pilgaard Andersen nævnte, at vi ikke havde brug for flere pædagoger. Jeg synes, hr. Pilgaard Andersen skulle tænke på de store ventelister, vi har, og være opmærksom på, at det er altså et behov, der skal dækkes. Og så skulle hr. Pilgaard Andersen også læse bemærkningerne til forslaget igennem, hvor vi refererer til, at ligestillingsrådet har lavet nogle beregninger, der siger, at der vil opnås en samfundsøkonomisk gevinst på mellem 3.283 kr. og 12.238 kr. for hver børnehavplads, der etableres. Det synes jeg også lige man skal kigge på. Når det gælder ophævelsen af maksimumsgrænserne, så skal man, som jeg nævnte før, også erindre sig særfor sorgens udlægning.

Hr. Henrik Toft mente, at der var flere pædagoger nu end før lørdagslukningen, men man skal huske på, at der stadig væk er tale om en lavere normering i gennemsnit, at behovet er steget, og at der som sagt er blevet flere institutioner. Det gør, at den samlede dækning ikke svarer til den, der var før nedsættelsen af personalenormeringerne.

Fru Karen Thurøe Hansen mente ikke, at offentlig ansættelse løste arbejdsløshedsproblemerne, der skulle en anden politik til, og hun sagde, at DKP gik ind for ensretning og styring. Jeg kan egentlig ikke se, det har ret meget med sagen at gøre; det drejer sig om nogle sociale behov, som skal dækkes i samfundet. Vi kan ikke gøre alting privat. Det kunne selvfølgelig godt være, vi skulle gå over til privatskoler igen, så skulle vi heller ikke have offentligt ansatte lærere. Jeg tror ikke, det ville være heldigt for samfundets udvikling, om man foretog et sådant tilbagekridt.

Det samme kan være en kommentar til fru Yvonne Herløv Andersen, der var imod gratis daginstitutioner, idet hun deri lagde, at det var med et bestemt pædagogisk indhold. Vil det som konsekvens sige, at vi skal gå tilbage til betalingskolerne? Skolerne er jo gratis, så skulle de altså også være udtryk for en ensartet styring. Det er de jo slet ikke i

dag, selv om centrum-demokraterne fører sig frem med det i debatten. Det er jo ikke rigtigt. Skolerne har tidligere været betalingskoler; det var et fremskridt, da vi opnåede, at alle folks børn kunne komme til at gå i skole. Det ville også være et fremskridt, hvis alle folks børn fik lejlighed til at komme i daginstitution.

Det er også beklageligt, at fru Yvonne Herløv Andersen ikke ønsker en ændret byrdefordeling. Fru Yvonne Herløv Andersen siger, at folk selv vælger i kommunerne, og som følge deraf kan de selv bestemme niveauet. Det kan de netop ikke, hvis det drejer sig om en kommune med et stort socialt behov, for så er det stadig væk inden for den samme lille kommune, problemerne skal dækkes, og det er altså ikke holdbart.

Jeg synes også, det er beklageligt, at fru Yvonne Herløv Andersen var skeptisk over for en hævelse af maksimumsgrænserne og den pakke, der kunne ligge deri. Netop fru Yvonne Herløv Andersen var skeptisk over for særfor sorgens udlægning. En af de følger, der vil blive, hvis vi ikke hæver maksimumsgrænserne, er jo, at det simpelt hen ikke kan fungere.

Fru Ebba Strange må jeg takke for en positiv indstilling til forslaget. Jeg indrømmer, der er en række ting, der kan diskuteres, og som må undersøges nærmere, men vi mener, at det, vi har taget fat på, er de væsentlige problemer ved bistandsloven i dag.

Jeg skal sige til fru Alice Hedegaard, at jeg er glad for, hun ville støtte i hvert fald kravet om uddannelse, men beklage, at vi ikke kunne finde støtte til de andre ting.

(Kort bemærkning).

Pilgaard Andersen (FP):

Lige et par kommentarer til fru Tove Jørgensen. Jeg har set i bemærkningerne, og jeg har også lagt mærke til, hvem der har lavet de undersøgelser og den behovsanalyse. Jeg er opmærksom på, at det er Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforening, der har lavet denne behovsanalyse, og jeg stiller et meget, meget stort spørgsmålstegn ved, om ikke den er farvet i en bestemt retning, da jeg har et vist kendskab til, hvor store ventelisterne er. De akutte ventelister ude i kommunerne er altså ikke af den størrelsesorden, der bliver oplyst i bemærkningerne.

[Pilgaard Andersen]

Med hensyn til den økonomiske beregning ligger det sådan, at fremskridtspartiet ikke ønsker oprettelse af flere offentlige institutioner, og derfor ønsker vi ikke at foretage denne beregning på den måde. Som jeg gjorde opmærksom på i min ordførertale, er det det modsatte, vi ønsker. Vi ønsker ikke større faste udgifter for det offentlige, tværtimod.

(Kort bemærkning).

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg skal lige sige til hr. Pilgaard Andersen, at det, jeg henviste til, var en kalkule, der var foretaget af ligestillingsrådet. Det er korrekt, at den anden undersøgelse er foretaget af BUPL, men den er foregået på den måde, at man har adspurgt hos samtlige kommuner og dér fået svarene. Det er altså kommunerne, der åbenbart ikke giver de korrekte tal, hvis hr. Pilgaard Andersen ikke tror på dem. De er nu ikke blevet dementeret af nogen anden. Jeg skylder lige fru Ebba Strange at sige med hensyn til de økonomiske beregninger, vi har foretaget, at det er ikke nogen, som DKP selv har foretaget, det er et svar, vi har fået fra socialministeriet på et spørgsmål i udvalget om, hvilke økonomiske konsekvenser der ville være.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg er taknemlig for, at fru Tove Jørgensen så stærkt understreger værdien af de oplysninger, hun får fra socialministeriet.

Jeg er også taknemlig for, at fru Tove Jørgensen ikke lagde de forskellige holdninger til DKPs lovforslag sammen og betragtede dem under samme synsvinkel. Jeg synes, jeg er nødt til at sige, at selv om jeg også kommer til det resultat, at jeg må afvise DKPs forslag, så sker det unægtelig ud fra helt andre holdninger og synspunkter, end fremskridtspartiet her i dag har givet udtryk for.

Jeg vil godt præcisere, hvorfor det sker. Det sker først og fremmest, fordi jeg betragter det af DKP fremsatte lovforslag, fremsat på dette tidspunkt, som overflødigt. Dels gentager det en række ønsker, som er blevet omhyggeligt behandlet her i salen og i socialudvalget i forbindelse med lovgivning og afvist, dels trækker det nogle forslag frem, som fru Tove Jørgensen og jeg ved for tiden er til

behandling andetsteds. Det er min baggrund for at afvise DKPs lovforslag.

Derimod har jeg sympati for en række af de synspunkter, der ligger bag lovforslaget, og jeg har også sympati for bl. a. fru Ebba Stranges synspunkter om, at vi løbende skal underkaste bistandslovens intentioner og dens praktiske udformning en undersøgelse, en efterforskning og være parat til at foretage ændringer, hvis det – baseret på et fornuftigt erfaringsgrundlag – viser sig, at noget af det ikke fungerer, som vi havde tænkt os det skulle fungere.

Jeg er aldeles uenig med fru Tove Jørgensen, når hun kommer med sin meget bastante og firkantede kritik af bistandsloven og dens indhold. Der tror jeg fru Tove Jørgensen vil møde meget lidt opbakning både her i salen, ud over landet og da først og fremmest hos de klienter, der anvender bistandsloven. Men når det er sagt, så finder jeg det som sagt naturligt, at vi på konkrete områder, når vi har tilstrækkeligt erfaringsgrundlag, overvejer, om løbende ændringer skal foretages.

Fru Tove Jørgensen gjorde en hel del ud af bankassistentansættelserne i Københavns kommune. Jeg erindrer om, at dette spørgsmål er blevet debatteret her i salen på et tidligere tidspunkt, hvis jeg husker ret på grundlag af et onsdagsspørgsmål fra socialistisk folkeparti, så det er altså ingen nyhed, der bringes til torvs. Jeg erindrer også om, at vi ved den lejlighed kunne redegøre for, at det, som ved den lejlighed – og åbenbart også nu – blev kaldt en personalepolitik, drejer sig om 4 personer af ca. 1.000 sagsbehandlere. Jeg deler opfattelsen af, og det har jeg sagt i mit første indlæg, at sagsbehandlere skal være kvalificerede, og de skal være i besiddelse af den viden og den baggrund, som gør dem egnede til rådgivere for mennesker, der er i nød. Men jeg ønsker ikke på basis af 4 konkrete ansættelser at ændre ved princippet om, at inden for de spilleregler, der er fastsat generelt, må nærdemokratiet kunne udformes således, at de konkrete ansættelser finder sted i de enkelte lokale områder, kommuner eller amtskommuner.

Fru Tove Jørgensen havde også en betragtning, der gik på, at hun var imod skønsprincippet og alene for retsprincippet, og så tilføjede hun i øvrigt, at det ikke bare skulle være et spørgsmål om at række penge over disken. Den holdning forstår jeg slet

[Socialministeren]

ikke. Den virker lidt selvmodsigende på mig. Brugte vi kun et retsprincip, så kunne vi stort set klare os med folk, der kunne række penge over disken. Vi ønsker netop at bruge et skønprincip, for at alle muligheder kan afvejes og en samlet, bred løsning for de pågældende klienter kan findes. Derfor skal vi efter min opfattelse knæsatte skønprincippet og holde fast ved det som det, der tilbyder den enkelte klient den størst mulige vifte af muligheder og den størst mulige garanti for en samlet og alsidig behandling af den pågældendes problemer.

Jeg kan på den baggrund nøjes med at sige, at det er min opfattelse, at DKPs lovforslag venligt sagt er aldeles overflødigt i den form, det har, og på dette tidspunkt.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg kan da sige til ministeren, at det hele tiden har været mit håb og min tro, at der lå andre holdninger og synspunkter bag socialdemokratiets politik, end der lå bag fremskridtspartiets. Det, jeg må beklage, er, at det ikke udmønter sig i en konkret politik. Jeg er bange for, at med det regeringssamarbejde, der nu er indledt, er der ikke store udsigter til, at socialdemokratiet vil følge sine egne programpunkter op. Man har bl. a. et punkt som gratis daginstitutioner på sit program.

Jeg er enig både med fru Ebba Strange og med ministeren i, at vi har behov for en diskussion af bistandsloven. Den tidligere socialminister stillede os også i udsigt, at man, når den havde virket et par år, ville få den op til debat.

Jeg er derimod ikke enig med ministeren i, at der ikke er kritik af bistandsloven, for det har vi oplevet fra mange sider, ikke mindst i folketingets socialudvalg, hvor vi har mødt deputationer, der ikke har været udelt glade for bistandsloven og bl. a. har kunnet referere, at mødrehjælp og revalideringshjælp ikke er af samme omfang, som det var tidligere.

Det er da rigtigt, at sagen om bankassistenter i København ikke er nogen nyhed. Men det ændrer jo ikke ved sagen, og vi ønsker det knæsat, at det simpelt hen ikke må kunne lade sig gøre. Det er ikke, fordi der er noget i vejen med bankassistenter, men hvis bankassistenter skal fungere i det sociale system, så skal de have en uddannelse, der svarer til det, ellers kan det ikke nytte noget at

sætte dem til at arbejde som sagsbehandlere. Vi kender allerede nu eksempler på klienter, der simpelt hen har protesteret imod at få deres sag behandlet af mennesker, som ikke kendte til de problemer, der var. Det er ikke helt korrekt, når ministeren siger, der kun er 4 personer ansat, for der er også ansat nogle fra HT og fra brandvæsenet. Jeg synes ikke, det er så heldigt, specielt ikke når man sætter dem direkte til at sagsbehandle. Der burde være en form for uddannelse, før man overhovedet sætter folk til at beskæftige sig med de problemer.

Ministeren nævnte, at skønprincippet var bedre end retsprincippet, fordi vi efter retsprincippet kunne klare os med at række penge over disken. Der er ikke spor i vejen for, at klienterne har nogle rettigheder, som de selv kender til, og som de ved de har, nogle minimumsrettigheder, og at der så sidder sagsbehandlere og hjælper med de sociale problemer, de er kommet ud i. Det, der ligger i skønprincippet, er ikke – sådan som det meget pænt lyder – at man kan vurdere hver enkelt person. Nej, der ligger ren og skær politisk magt. Hvad vil den enkelte kommune og den enkelte kommunes politiske flertal overhovedet være med til? Så langt går det, det er faktisk nogle rammer. Vi ved fra alle de interne cirkulærer, at det er sådan, det fungerer.

Det ændrer ikke noget ved det forhold, at selve byrdefordelingen gør, at kommunerne med de største sociale problemer også er dem, der får de største sociale byrder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

[Tredje næstformand]**Tredje næstformand (Ninn-Hansen):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af folketinget *Inger Stilling Pedersen*, der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at hun fra og med den 4. november atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Svend Vigs*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Medlemmer af folketinget *Svend Haaugaard* og *Ole Henriksen* har meddelt mig, at de på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor de anmoder om orlov fra og med den 14. november samt om, at stedfortræderne må blive indkaldt.

Medlem af folketinget *Kirsten Jacobsen* har meddelt mig, at hun på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor hun anmoder om orlov fra og med den 8. november samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Medlemmer af folketinget *Ebba Strange* (SF), *Lilli Gyldenkilde* (SF) og *Ole Henriksen* (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedrede forhold inden for daginstitutionsområdet.
(Beslutningsforslag nr. B 36).

Medlemmer af folketinget *Ib Christensen* (DR), *Flygaard* (DR), *Alfred Hansen* (DR), *Alice Hedegaard* (DR), *Schak Nielsen* (DR) og *Lis Starcke* (DR) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ophævelse af lov om butikstid.
(Lovforslag nr. L 71).

Medlemmer af folketinget *Ingolf Knudsen* (CD), *Erhard Jakobsen* (CD) og *Mimi Jakobsen* (CD) har meddelt mig, at de ønsker til undervisningsministeren at stille følgende:

Forespørgsel.

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om den øjeblikkelige situation på undervis-

ningsområdet og om regeringens planer for ændringer af gældende lovgivning herom?«
(Forespørgsel nr. VI).

Udenrigsudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til folketingsbeslutning om uforstandig brug af statens midler til u-landsbistand. [Af *Svend Andersen* (Rosk. a.) (FP) og *Glensgård* (FP)]. (Beslutningsforslag nr. B 32).

Eksemplarer er omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udv. ang. vidensk. forskning (2/11 78):

Udtræder: *Kjeld Olesen*

Nyt medlem: *Birte Weiss*

Forsvarsudvalget (2/11 78):

Udtræder: *Risgaard Knudsen*

Nyt medlem: *Tastesen*

Skriftlig fremsættelse af forslag:***Ebba Strange* (SF):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedrede forhold inden for daginstitutionsområdet.
(Beslutningsforslag nr. B 36).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget.

***Ib Christensen* (DR):**

Jeg tillader mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ophævelse af lov om butikstid.
(Lovforslag nr. L 71).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Meddelelser fra formanden:**Tredje næstformand (Ninn-Hansen):**

Der er ikke mere at foretage i dette møde.